

Lisa 1. Kaasamise käigus esitatud märkuste arvestamise tabel

Ettepaneku esitaja	Ettepanek	Arvestamine
Siseministerium	Siseministeriumis näeme positiivselt, et Eurojusti määruse eelnõu menetlemine toimub üheaegselt Europoli määruse eelnõuga. Leiame, et mõlema organisatsiooni võimestamine on väga oluline ja vajalik Euroopa Liidu siseturvalisuse ja julgeoleku vaatest. Samas on tegemist mahukate reformidega, mis vajavad põhjalikku ettevalmistamist - tasakaalukust seoses uute ressursimahukate ülesannetega liikmesriikidele, juurdepääsuõiguste skoobi ja vastutusalade selgemat piiritlemist ning lisarahastust liikmesriikidele vajalike reformide/arenduste korraldamiseks.	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.1 toetatakse Eurojusti juhtimise tõhustamist ning rõhutatakse, et juhtimiskorralduse muudatused peavad vähendama halduskoormust ega tohi põhjustada ülesannete dubleerimist või ebaproportsionaalset lisakoormust liikmesriikidele. Esinduse koosseisuga seotud ressursikoormust käsitleb punkt 1.4.
Siseministerium	Siiski leiame, et agentuuride vahel ei tohi tekkida dubleerimist operatiivjuhtimise korraldamises ning reformid ei tohiks mõjutada negatiivselt politsei operatiivjuhtimist liikmesriikides. Nõuded täiendavate üksuste või koostööstruktuuride loomiseks liikmesriikides peaksid piirduma miinimumnõuete täitmisega, et vajalikud protsessid saaksid toimida. Väikeriigina soovime vältida mitte hädavajalike ressursipaigutusi.	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.1 nõutakse ülesannete dubleerimise ja liikmesriikidele tekkiva ebaproportsionaalse lisakoormuse vältimist. Punktis 1.6 ei toetata eraldi formaalse riigisisese koordineerimissüsteemi ega korrapäraste kohtumiste kohustuse sätestamist.
Siseministerium	Peame oluliseks, et süsteemidesse juurdepääs on reguleeritud „need to know“ põhimõtte alusel. Samuti on oluline, et säiliks info „omaniku“ õigus info jagamise (või jagamisest keeldumise) osas ning seda arvestavad ka agentuurid, kellele liikmesriigid oma info edastavad. See puudutab eriti agentuuri(de) infovahetust kolmandate osapooltega.	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.3 seotakse registriandmetele juurdepääsuõiguste kasutamine liikmesriigi menetlusõiguse, menetlusgarantiide ning loa- ja pädevuskorraga. Punktis 1.6 nähakse menetlusandmete edastamisel ette pädeva asutuse kontrolli säilimine.
Siseministerium	Eurojusti tugevdatud mandaat ei tohi muuta Eurojusti de facto politseikoostöö või politseioperatsioonide juhtimise asutuseks. Eurojust ei tohiks hakata juhtima politseiuurimist (sh JITide puhul), määrata uurimise puhul liikmesriikide operatiivprioriteete ega suunama liikmesriikide politseiressursse. Politseiasutustel peab säilima operatiivtöö osas oma otsustuspädevus ja sõltumatus.	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.5 ei peeta vajalikuks Eurojusti omaalgatusliku tegevuse ehk liikmesriigi pädeva asutuse taotluseta tegutsemise laiendamist. See toetab ettepaneku eesmärki säilitada riigisiseste asutuste otsustuspädevus.

Siseministeerium	Eelnõu artikkel 28 lubab Eurojustil ilma pädeva riigiasutuse taotluseta algetada operatiivtegevust omaalgatuslikult, tuginedes liikmesriikidelt, kolmandatelt riikidelt, EL asutustelt, eraõiguslikelt isikutelt või avalikest allikatest saadud infole. Eurojust võib seejärel paluda riigiasutusel näiteks uurimist alustada, laiendada uurimise ulatust, koordineerida tegevust, moodustada JITi või võtta muid uurimisega seotud meetmeid. Eurojusti omaalgatuslik tegevus ei tohiks kujuneda mehhanismiks, mille kaudu Euroopa Liidu asutus hakkab riigisisese uurimise prioriteete, taktikat, ulatust või ressursside kasutamist sisuliselt suunama. Eurojusti roll peab jääma koordineerivseks ja toetavaks ning riigisisese uurimise juhtimine ja selle taktikalised otsused peavad jääma täielikult Eesti pädevate asutuste pädevusse.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.5 eelistatakse Eurojusti seniste koostöövõimaluste tõhusamat kasutamist ega peeta vajalikuks omaalgatusliku tegevuse ehk liikmesriigi pädeva asutuse taotluseta tegutsemise laiendamist.
Siseministeerium	Eelnõu artikkel 36 lg 1 näeb ette, et liikmesriigi pädevad asutused vahetavad Eurojustiga kogu teabe, mis on vajalik Eurojusti ülesannete täitmiseks. Lisaks on artiklis 37 terrorismijuhtumite kohta veel oluliselt ulatuslikum kohustus: pädevad riigiasutused peavad teavitama oma National Member'it põhimõtteliselt kõigist terroristlike süütegudega seotud kriminaaluurimistest, välja arvatud juhul, kui jagamine ohustaks uurimist, isikut või olulisi julgeolekuhuve. Määrus ei tohi luua olukorda, kus PPA-l tekib otse EL õigusest tulenev üldine kohustus hinnata oma politseiinfo Eurojusti jaoks asjakohaseks ning seejärel see edastada. Soovime selgemat sõnastust seoses artikliga 37. Antud kohustus on uus, allasutuste jaoks ressursimahukas ja olemasolevas sõnastuses muutub laiemaks Eurojusti põhifunktsioonidest - piiriülese uurimiskoostöö koordineerimise eesmärkidest. Tekib küsimus kas see on sellisena asjakohane ja proportsionaalne meede.	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.6 toetatakse menetlusandmete edastamist Eurojustile riiklike infosüsteemide kaudu, kuid üldise teabeedastuskohustuse asemel eelistatakse teabe jagamist üksnes tegeliku vajaduse korral. Samas toetatakse terrorismikuritegude teabeedastuskohustuse säilimist. Terrorismikuritegusid puudutava teabe edastamise kohustust eelnõu sisuliselt ei muuda, vaid artikkel 37 kordab kehtiva määruse artiklis 21a sätestatud korda.
Siseministeerium	Eelnõu sõnastus „access to, or shall be able to obtain without undue delay“ võib praktikas tähendada survet võimaldada otsene ja kiire ligipääs Eesti politsei andmekogudele. Soovime, et selguse huvides sõnastust täpsustataks, millist infot ja millistel eesmärkidel saab	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.3 toetatakse Eurojusti liikmete registriandmetele juurdepääsuõiguste ühtlustamist tingimusel, et volituste kasutamine jääb kooskõlla liikmesriigi menetlusõiguse, menetlusgarantiide ning menetlustoiminguteks ette nähtud loa- ja pädevuskorraga.

	Eurojust hakata andmeid kasutama ning et need ambitsioonid oleksid kindlalt piiritletud.	Mainitud sõnastus ei viita ka Eurojusti kui asutuse ligipääsule, vaid Eurojusti riikliku liikme registrile juurdepääsule. Eesti Eurojusti liige on Eesti õiguse alusel riigiprokuröri volitustega, mistõttu on tal nagunii nimetatud õigused olemas.
Siseministeerium	Eelnõu artikkel 40 näeb ette detsentraliseeritud IT-süsteemi ja e-CODEXi kasutamise. Liikmesriikidel ja Eurojustil tekivad lisakulud ning liikmesriik peab oma IT-süsteeme vajalikul määral kohandama ning see võib puudutada ka PPA-d. Oluline on saada selgust planeeritud arenduste ajakavast ja maksumusest ning võimalustest saada riigisisesteks arendusteks lisarahastust (vajadusel ka PPA-le).	Arvestatud osaliselt. Eesti seisukoha punktis 1.6 toetatakse menetlusandmete edastamist Eurojustile riiklike infosüsteemide kaudu ja käsitsi tehtava töö vähendamist.
Siseministeerium	Lisaks ilmnes eelnõu tekstis kaks tehnilist ebatäpsust, mis võiks läbirääkimiste käigus parandada: Artikkel 35 lõige 5. Punktide tähistus on vigane: esimene kohustus on märgitud punktina (e), sellele järgnevad punktid (a)–(d) ning hiljem esineb uuesti punkt (e). Artikkel 42 lõike 2 punkt b. Tekst viitab „liaison prosecutors posted at Eurojust pursuant to Article 63“, kuid kolmandate riikide sideprokurörid on reguleeritud artiklis 62, samas kui artikkel 63 käsitleb Eurojusti juurde lähetatud kontaktisikuid. Mõlemad nimetatud puudused on tehnilist laadi ning nende parandamine oleks asjakohane edasise menetlemise käigus.	Arvestatud. Tegemist on tehniliste ebatäpsustega, mille parandamisele juhitakse eelnõu läbirääkimistel tähelepanu. Neid küsimusi Eesti seisukohtade punktides 1.1–1.8 eraldi ei käsitleta.
Riigiprokuratuur	I Juhtimisstruktuuri reform Juhtimisstruktuuri reform on ajendatud Eurojusti määruse hindamisraportist, mille kohaselt on praegune juhtimisstruktuur ebaefektiivne. Eelkõige on probleemiks kolleegiumi (College) ja juhatuse (Executive Board) dubleeriv töö ja kolleegiumi tegelemine väheoluliste administratiivsete küsimustega. Eelnõu kohaselt luuakse Eurojustis neljas juhtimisorgan: haldusdirektorile, juhatusele ja kolleegiumile lisaks ka väline haldusnõukogu (Management Board). Haldusnõukogu hakkaks otsustama kõige olulisemaid administratiivseid ja strateegilisi küsimusi ning kolleegium tegeleks	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.1 toetatakse Eurojusti juhtimise tõhustamist, kuid eelistatakse uue haldusnõukogu loomisele olemasolevate juhtorganite ülesannete selgemat jaotamist. Samuti rõhutatakse, et juhtimiskorralduse muudatused peavad vähendama halduskoormust ega tohi põhjustada ülesannete dubleerimist või ebaproportsionaalset lisakoormust liikmesriikidele.

tulevikus üksnes operatiivküsimustega. Seda muudatust on põhjendatud muu hulgas sellega, et see vabastaks rahvuslikud liikmed administratiivülesannetest ja võimaldaks keskenduda operatiivküsimuste lahendamisele. Prokuratuur, sarnaselt Eurojusti kolleegiumile, seda muudatust ei toeta. Täiendava juhtimistasandi loomine ei muuda juhtimist efektiivsemaks, vaid pigem keerulisemaks ja bürokraatlikumaks, sest senise kolme organi vahel tuleb otsustamisele minevad küsimused tuleb jagada nelja organi vahel. Väline juhtimisorgan tähendab seda, et Eurojusti tegevuse üle otsustavad inimesed, kes ei osale Eurojusti igapäevatöös ning ei ole kursis asutuse igapäevaste tegevuse, probleemide ja vajadustega. Suure tõenäosusega hakkavad haldusnõukogu liikmed toetuma ka tulevikus rahvuslikele liikmetele, kes peavad otsustamisele tulevad küsimused ja võimalikud jutupunktid ette valmistama. Seega ei väheneks rahvuslike liikmete seotus juhtimisküsimustega, v.a hääletamine. Täiendava liikme (ja asendusliikme) nimetamine Eurojusti juhtimisorganisse tähendab riikide jaoks lisaressursi vajadust, sest haldusnõukogu liige vajab aega küsimuste ettevalmistamiseks, nõupidamistel osalemiseks ja reisimiseks. Väikese riigi jaoks võib olla problemaatiline määrata prokuratuurist veel kaks täiendavat inimest Eurojusti tegevuses (juhtimises) osalema. Haldusnõukogu liikme määramine justiitsministeeriumist võib kaasa tuua olukorra, kus Eurojusti tegevus kaugeneb prokuröride igapäevastest vajadustest. Isegi kui aktsepteerida neljanda juhtimistasandina haldusnõukogu loomist, jääb mõistetamatuks eelnõu säte, mille kohaselt ei tohi haldusnõukogusse määrata rahvuslikku liiget ega tema asetäitjat. Riik peaks saama ise otsustada, kes on sobiv sellesse rolli. Näiteks Europol haldusnõukogus sellist piirangut ei ole.

Ühe võimaliku lahendusena võiks säilitada senise juhtimisstruktuuri, kuid määratleda Eurojusti määruses täpsemalt iga juhtorgani ülesanded ja pädevus, et vältida ülesannete dubleerimist ning kolleegiumi koormamist haldusülesannetega. Näiteks võiks kolleegiumile anda pädevuse, mis on eelnõu kohaselt kavandatud

	haldusnõukogule. Kui eesmärk on liikmesriike Eurojusti juhtimisse rohkem kaasata, võiks kaaluda konsultatiivfoorumile ehk peaprokuröride igaaastasele nõupidamisele nõuandva rolli andmist. Eelnõus ei ole konsultatiivfoorumi rolli praegu käsitletud.	
Riigiprokuratuur	II Pätevuse laiendamine Prokuratuur toetab Eurojusti pädevuse laiendamist. Kuigi kehtiv määrus võimaldab Eurojustil aidata ka määruks nimetatud kuritegude uurimisel, suurendaks regulatsiooni selgust agressioonikuritegude, sanktsioonide rikkumiste ja teiste sarnaste kuritegude sõnaselge lisamine Eurojusti pädevusse kuuluvate kuritegude loetellu.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.2 toetatakse liidu piiravate meetmete rikkumise ja agressioonikuriteo lisamist Eurojusti pädevusse kuuluvate kuritegude loetellu. Samuti toetatakse Eurojusti rolli tugevdamist hübriidrünnakutega seotud kuritegude ja rahvusvaheliste kuritegude menetlemisel.
Riigiprokuratuur	III Eurojusti liikme ja riikliku büroo (national desk) staatus ning volitused Eesti rahvuslikul liikmel on olemas kõik eelnõuga kavandatud riigi esindaja õigused ja ligipääsud. Muudatuse ajendiks on asjaolu, et mõne liikmesriigi esindajal ei ole kõiki neid õigusi ja ligipääse registritesse, mis raskendab koostööd kiireloomustes olukordades. Seetõttu toetab prokuratuur kõnealust muudatust. Prokuratuur ei toeta eelnõud osas, mis näeb riigile ette kohustuse saata Haagi vähemalt kolm inimest. Väikeste riikide juhtumite arv ei ole nii suur, et õigustaks vähemalt kolme inimese töötamist Haagis. Prokuratuuri jaoks tähendab see täiendavat ressursikulu. Eesti kontekstis oleks õigustatud kahe inimese töötamine Haagis, kuid seda arvu ei peaks määrus ette kirjutama.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.3 toetatakse Eurojusti liikmete riigisiseste menetlusvolituste ja registriandmetele juurdepääsuõiguste ühtlustamist. Punktis 1.4 ei toetata kohustust tagada igas liikmesriigi esinduses lisaks Eurojusti liikmele alaliselt töötav asetäitja ja vähemalt üks riiklik ekspert ning rõhutatakse liikmesriigi õigust otsustada esinduse suuruse, koosseisu ja töökoha üle.
Riigiprokuratuur	IV Operatiivfunktsioonide, omaalgatusliku tegevuse ja analüütilise rolli tugevdamine Eurojustil on juba praegu võimalik tegutseda omaalgatuslikult ja juhtida riikide tähelepanu menetluste alustamise või koostöö vajadusele. Prokuratuur ei pea vajalikuks seda rolli suurendada, kuna nimetatud taotlused ei ole liikmesriikidele siduvad. Eurojusti	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.5 eelistatakse Eurojusti seniste koostöövõimaluste tõhusamat kasutamist ega peeta vajalikuks omaalgatusliku tegevuse ehk liikmesriigi pädeva asutuse taotluseta tegutsemise laiendamist.

	omalgatusliku rolli suurendamine võib vähendada riikide autonoomiat menetluste ja prioriteetide üle otsustamisel.	
Riigiprokuratuur	Prokuratuur toetab Eurojusti analüütilise rolli tugevdamist, kuid Eurojusti prioriteediks peaks jääma jätkuvalt riikide abistamine piiriülestes menetlustes. Analüüsid ja strateegiliste keskuste tegevus peaksid lähtuma liikmesriikide vajadustest ja operatiivkoostöös tõusetunud küsimustest ning selle tagamiseks peaks nende loomise otsustama kolleegium (rahvuslikud liikmed). Analüütilise võimekuse tugevdamine ja suurendamine eeldab Eurojustile täiendava ressursi eraldamist, sest vastasel korral võib kannatada Eurojusti operatiivtöö.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.5 toetatakse Eurojusti analüütilise võimekuse tugevdamist liikmesriikide abistamiseks piiriülestes menetlustes. Samas punktis toetatakse kriminaalasjade eksperdikeskuste loomist tingimusel, et nende loomise ja tegevuse prioriteetid otsustab kolleegium, lähtudes liikmesriikide vajadustest ja Eurojusti finantsvõimalustest.
Riigiprokuratuur	V Andmevahetus, digitaliseerimine ning koostöö Europoli ja EPPO-ga Eurojusti rahvuslik koordineerimissüsteem (eelnõu art 35, kehtiv määrus art 20) on ette nähtud ka kehtivas määruses, kuid selle praktiline toimimine ja vajadus ei ole seni olnud selgelt põhjendatud. Eesti õiguses ei ole koordineerimissüsteemi sätestatud ja kontaktpunktid on määratud prokuratuuri tööjaotuskavas. Kontaktpunktide ülesanne on tagada, et rahvuslikul liikmel oleks liikmesriigis kindlad prokurörid, kelle poole vajadusel pöörduda ning keda kaasata strateegilistesse nõupidamistesse. Samas piisaks vaid valdkondlike kontaktprokuröride määramisest ilma kohustuseta luua eraldiseisev koordineerimissüsteem. Prokuratuur ei pea põhjendatuks eelnõu sätet, mille kohaselt tuleb koordineerimissüsteemi raames korraldada regulaarseid koosolekuid. Senises praktikas on koordineerimissüsteem olnud pigem formaalne ning eelnõu uus sõnastus seda ei muuda. Pigem võiks eelnõus olla säte, mille kohaselt liikmesriik ja rahvuslik büroo teevad koostööd, liikmesriigi prokurörid ja kohtunikud on kohustatud vastama rahvusliku büroo päringutele ning riigid määravad valdkondlikud kontaktprokurörid. Liikmesriigid peaksid saama ise otsustada, kuidas praktikas koostöö tagada.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.6 eelistatakse riigisisese koostöö korraldamiseks toimivat teabevahetust valdkondlike kontaktisikute vahel ning ei toetata eraldi formaalse koordineerimissüsteemi ega korrapärase kohtumiste kohustuse sätestamist.
Riigiprokuratuur	Käimasolevate piiriüleste menetluste kohta Eurojustile teabe jagamise kohustus (eelnõu art 36, kehtiv määrus art 21) on sätestatud	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.6 eelistatakse üldise teabedastuskohustuse asemel, et menetleja jagaks teavet üksnes

	ka kehtivas määruses, kuid praktikas on infovahetus olnud vähene ning liikmesriigid ei täida seda kohustust järjepidevalt. Seetõttu on põhjust küsida, kas selline regulatsioon on vajalik. Prokuröri peaks olema õigus otsustada, kas konkreetse menetluse puhul on Eurojusti abi vajalik ning millist teavet on põhjendatud Eurojustiga jagada. Kuigi teabevahetus võib teoreetiliselt aidata tuvastada paralleelseid või omavahel seotud menetlusi, eeldaks süsteemi tõhus toimimine kõigi liikmesriikide aktiivset osalemist. Seni ei ole see regulatsioon soovitud eesmärki saavutanud ning arvestades, et teabe edastamisest võib keelduda juhul, kui see võiks kahjustada käimasolevat menetlust, ei ole tõenäoline, et olukord tulevikus oluliselt muutub. Seetõttu võiks kaaluda vastava kohustuse eelnõust väljajätmist või selle muutmist liikmesriikidele antavaks võimaluseks, mitte kohustuseks. Terrorismiküsimustes peaks teabe vahetamine siiski säilima.	tegeliku vajaduse korral. Samas toetatakse terrorismikuritegude teabeedastuskohustuse säilimist.
Riigiprokuratuur	VI Koostöö kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning andmekaitse Eelnõu ei lahenda kolmandatele riikidele isikuandmete edastamisega (nt õigusabitaotluste täitmisel) seotud probleeme. Kui liikmesriigi prokurör on juba otsustanud õigusabitaotluse ja selles sisalduvate andmete edastamise kolmandale riigile, tuleb Eurojusti kaasamisel siiski läbida täiendav aeganõudev ja bürokraatlik andmekaitsealane hindamisprotsess. Praktikas lõpeb see enamasti järelausega, et kolmandas riigis ei ole piisav andmekaitse tagatud ning andmete edastamine on lubatav üksnes erandina kriminaalmenetluse huvidest lähtudes. Selline dubleeriv menetlus nõuab täiendavat ressursi, kuid selle vajadus ei ole põhjendatud, sest tegemist on liikmesriigi andmetega ning liikmesriik on nende edastamise vajadust juba hinnanud ja vastava otsuse teinud.	Arvestatud. Eesti seisukoha punktis 1.7 toetatakse koostöö tugevdamist kolmandate riikidega ning isikuandmete edastamise korra täpsustamist korduva kontrolli vähendamiseks. Kui pädev riigisisene asutus on samade andmete edastamise samale kolmanda riigi asutusele samal eesmärgil juba hinnanud ja lubanud, peaks Eurojust saama sellele hinnangule tugineda.